

Broj: 01/1-02-186-4/23
Bihać, 18.07.2023. godine

- Parlament Federacije
Dom naroda

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primijeno:	20-07-2023		
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02	-02-	1892	/22

PREDMET: Mišljenje, dostavlja se;
Veza Vaš akt broj: 02-02-1892/22 od 30.03.2023. godine

Poštovani,

Dana 05.04.2023.godine pod brojem 01/1-02-186-1/23 Skupština Unsko-sanskog kantona zaprimila je akt kojim tražite da Vam dostavimo mišljenje na Nacrt Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške ooba sa invaliditetom.

Shodno navedenom, u prilogu akta dostavljamo Vam Mišljenje na Nacrt Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom.

Prilog: Kao u tekstu

Dostaviti:

- Naslovu
-a/a

Sekretar Skupštine
Unsko-sanskog kantona
Dragana Bajrić dipl.pravnik

17-07-2023

Broj: 03-02-3823-J/2023

Dana; 07.07.2023. godine

SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

PRIMLJENO:			
Organizacija	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
07/11-02-186-5/23			

PREDMET: Mišljenje na Nacrt zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom, dostavlja se

Na osnovu člana 96. stav (2) i 181. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/17 i 11/21), u prilogu akta dostavljamo vam Mišljenje na Nacrt zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom, uz sljedeće

Obrazloženje

Vlada Unsko-sanskog kantona je na svojoj 32. sjednici održanoj dana 06.07.2023. godine razmatrala i Zaključkom broj: 03-02-2190-451/2023, prihvatila Mišljenje Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike na Nacrt zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom.

Shodno naprijed navedenom u prilogu akta dostavljamo Vam predmetno Mišljenje u daljnju proceduru.

S poštovanjem,

Prilog:

- Zaključak Vlade Unsko-sanskog kantona broj: 03-02-2190-451/2023 od 06.07.2023. godine
- Mišljenje na Nacrt zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

PREMIJER KANTONA
mr. sci. Mustafa Ruznić

Na osnovu člana 16. Zakona o Vladi Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj 5/08), na prijedlog Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike, Vlada Unsko-sanskog kantona na 32. sjednici održanoj dana 06.07.2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Prihvata se Mišljenje Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike na Nacrt Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom.

II

Mišljenje iz tačke I ovog Zaključka čini sastavni dio ovog Zaključka i isto se upućuje Skupštini Unsko-sanskog kantona u dalju proceduru.

III

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 03-02-2190-451/2023
Bihać, 06.07.2023. godine

Ustavni osnov za donošenje Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške lica sa invaliditetom sadržan je u odredbama člana III. 2. e), a u vezi s članom III. 3. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine kojim je propisano da federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike, te da je socijalna politika u zajedničkoj nadležnosti Federacije BiH i kantona.

Nakon izvršene analize teksta, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike daje slijedeće:

MIŠLJENJE

na Nacrt zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške lica sa invaliditetom

Nakon analize teksta Nacrta Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške lica sa invaliditetom (u daljnjem tekstu: Nacrt zakona), ovo ministarstvo smatra opravdanim da pitanja prava lica s invaliditetom budu tretirana posebnim propisom, a ne kao što je do sada bio slučaj u okviru Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine FBiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18) (u daljnjem tekstu: Zakon o osnovama socijalne zaštite) koji je regulirao i pitanja civilnih žrtava rata i porodice sa djecom.

Nacrtom ovog zakona bi bila, po prvi put u zakonskoj normi, određena definicija invaliditeta i definicija lica sa invaliditetom, u skladu sa međunarodnim dokumentima, te bi se razradila jedinstvena načela, odnosno okvirno bi se uredila pitanja iz oblasti od značaja za lica sa invaliditetom.

Gore navedeno zasigurno predstavlja značajan pozitivan iskorak u odnosu na dosadašnje propise koji čak nisu imali definirane ni osnovne pojmove iz oblasti od značaja za lica sa invaliditetom.

Pored toga, značajno je što se i u ovom propisu utvrđuje osnovica na temelju najniže plaće, a pogotovo što je predviđeno i njeno usklađivanje sa budućim izmjenama najniže plaće.

Međutim, po mišljenju ovog ministarstva, određena pitanja koja su i u ranijem propisu bila nedovoljno jasna, te koja su bila diskriminatorna za pojedine korisnike, u ovom se propisu nedovoljno definišu, odnosno ponovno se vrši diskriminacija lica sa invaliditetom.

Pored toga, putem ovog propisa određene kategorije korisnika se upućuju na ostvarivanje prava po kantonalnim propisima, odnosno nameću se određene finansijske obaveze kantona u

pogledu novčane i druge materijalne pomoći, dok se u izjavi Federalnog ministarstva rada i socijalne politike o fiskalnoj procjeni od 01.08.2022.godine navodi da ovaj zakon ne donosi nove finansijske obaveze kantonima.

Pored toga, propis bi trebalo nomotehnički urediti, jer postoje određene nepravilnosti u pogledu obilježavanja unutrašnje strukture propisa.

Naime, shodno Pravilima i postupcima za izradu zakona i drugih propisa FBiH propisano je da se poglavlja označava rimskim brojem koji se piše iza riječi "POGLAVLJE". (npr. POGLAVLJE I.), dok se odjeljak označava velikim slovom abecede (npr. Odjeljak A.). U Nacrtu zakona se navodi samo određeni rimski broj ili slovo abecede, bez navođenja da li se radi o poglavlju ili odjeljku.

U vezi s nomotehničkim uređenjem propisa, napominjemo da je Pravilima i postupcima za izradu zakona i drugih propisa FBiH propisano da svaka unutrašnja struktura propisa ne može imati manje od dva člana, dok u Nacrtu zakona postoje određena poglavlja koja imaju samo jedan član (poglavlje IV, poglavlje VII i poglavlje X).

Kada se radi, prema mišljenju ovog ministarstva, o diskriminatornim odredbama Nacrta zakona bitno je ponajprije istaknuti da je sve do 2014. godine, članom 18.d. stav 4. Zakona o osnovama socijalne zaštite bilo propisano:

„Osobe s invaliditetom, čiji je invaliditet nastao nakon 65. godine života, a kod kojih je, u skladu s mišljenjem Instituta, utvrđena potreba za korištenjem prava na dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe, ovo pravo ostvaruju u skladu s propisom kantona.“

Ova odredba je, na temelju Odluke Ustavnog suda BiH broj: U 9/12 od 30.01.2013.godine i Rješenja Ustavnog suda BiH od 23.12.2013. godine, prestala da važi početkom 2014. godine, jer je različito tretirala lica s invaliditetom prema godinama starosti, a što je u suprotnosti sa Ustavom BiH, te Protokolom br. 12 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Međutim, u Nacrtu zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške licima sa invaliditetom, u članu 2. stav (2) se navodi slijedeće:

Kod lica kod kojih je do promjene u fiziološkom funkcionisanju organizma (ograničenje fizioloških i psihičkih sposobnosti kao što je umanjenje snage, izdržljivosti i opterećenja, smanjenje pokretljivosti kičme i ekstremiteta, staračko smanjivanje pamćenja, specifična ograničenja vida i sluha) došlo uslijed prirodnog procesa starenja, ne utvrđuje se invaliditet, a prava po osnovu takvog stanja ova lica mogu ostvariti po kantonalnim propisima.

Dakle, u gore navedenoj odredbi je propisano da se za starija lica ne utvrđuje invaliditet i da ova lica prava po osnovu svog stanja ostvaruju u skladu s propisima kantona, što u suštini odgovara članu 18.d. stav 4. Zakona o osnovama socijalne zaštite. Imajući u vidu Odluke Ustavnog suda BiH broj: U 9/12 od 30.01.2013.godine kojima je utvrđena diskriminacija osoba s invaliditetom zbog starosti, smatramo da je i ovakva odredba člana 2. stav (2) Nacrta zakona diskriminatorna prema starijim licima.

U principu, jedina razlika između člana 2. stav (2) Nacrta zakona i člana 18.d. stav 4. Zakona je u tome što se u Nacrtu zakona ne navode godine od kada se određena osoba smatra starijom, odnosno ne navodi se „65. godine života“, a što je očigledno urađeno u cilju

izbjegavanja identičnosti ovih odredbi. Ako se uzmu u obzir drugi zakoni (npr. Zakon o radu FBiH i Zakon o penzijsko i invalidskom osiguranju FBiH) jasno je da se starijim osobama smatraju osobe koje navrše 65. godina. Međutim, čak i to što je izbjegnuto direktno navesti „65. godine života“ predstavlja nedostatak ovog propisa, jer tada nije precizno definisano od kada se određena osoba smatra starijom, u smislu ovog zakona, te bi isto moglo prouzrokovati teškoće u tumačenju i primjeni prilikom određivanja prava.

Pored toga, u članu 2. i članu 3. Nacrta zakona se govori o definicijama invaliditeta, odnosno osobe sa invaliditetom, te se u ovom dijelu Nacrta zakona ne bi ni trebalo govoriti o pravima i obavezama bilo kojeg subjekta, nego se ograničiti samo na definisanje pojedinih pojmova.

U članu 7. stav (1) tačka h) Nacrta zakona potrebno je terminološki prilagoditi Zakonu o hraniteljstvu u FBiH, te umjesto „smještaj u drugu porodicu“, treba da stoji: „smještaj u hraniteljsku porodicu“.

U članu 10. Nacrta zakona (Mogućnost izbora povoljnijeg prava) propisuje se da pravo na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak po odredbama ovog zakona ne može koristiti lice ukoliko to pravo koristi ili može koristiti po drugim propisima (propisima o pravima boraca, civilnim žrtvama rata, propisima PIO/MIO-lična invalidnina po ovom zakonu-naknada za fizičku onesposobljenost).

Međutim, Zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/04, 56/05, 70/07, 9/10, 90/17 i 29/22), dakle također federalni zakon, propisuje mogućnost za ratne vojne invalide i mirnodopske vojne invalide da po sopstvenom izboru koriste određeno pravo prema Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica FBiH, ili pravo po drugom propisu.

Dakle, jedan federalni zakon daje mogućnost određenoj osobi da po sopstvenom izboru koristi određeno pravo, a drugi federalni zakon ne dopušta tu mogućnost.

Ovakva formulacija iz Nacrta zakon, tada je u direktnoj koliziji sa odredbom člana 33. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica FBiH. Na primjer, neće biti dopušteno ratnom vojnom invalidu, odnosno mirnodopskom vojnom invalidu koji ostvaruje neko pravo prema Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica FBiH i koji u skladu s tim zakonom i po sopstvenom izboru odabere da koristi određeno pravo prema Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom, jer to ovaj zakon neće dopuštati.

U članu 11. stav (2) Nacrta zakona utvrđuje se obaveza kantonima da utvrdi novčana i druga materijalnu pomoć za lica sa invaliditetom kod kojih je utvrđen stepen oštećenja organizma u visini od 60 %, 70 % i 80 %, te je kantonima prepušteno da utvrdi visinu novčanih iznosa, uslove njihovog ostvarivanja i postupak za njegovo ostvarenje.

Ovakvom odredbom se prvenstveno nameću određene finansijske obaveze kantona u pogledu novčane i druge materijalne pomoći, iako Federalno ministarstva rada i socijalne politike, u izjavi o fiskalnoj procjeni od 01.08.2022. godine, navodi da ovaj zakon ne donosi nove finansijske obaveze kantonima. Dakle, apsolutno je netačno da ovakva odredba neće donijeti nove finansijske obaveze kantonima.

Ovakvom odredbom se očigledno htjelo postići, u određenoj mjeri izjednačavanje svih lica sa invaliditetom (neratni invalidi, civilne žrtve rata i ratni vojni invalidi) u odnosu na stepen oštećenja organizma. Naime, civilne žrtve rata kod kojih je utvrđen stepen oštećenja organizma

u visini od 60 % - 100% oštećenja ostvaruju ličnu invalidninu, dok ratni vojni invalidi sa stepenom oštećenja organizma u visini od 20 % - 100% oštećenja ostvaruju ličnu invalidninu.

Međutim, upravo ovakvo prepuštanje ove obaveze kantonima će dovesti do diskriminacije lica sa invaliditetom. Naime, kantoni će na različit način urediti ostvarivanje ovog prava zbog različitih finansijskih mogućnosti istih. Ranije je u FBiH na ovakav način bilo uređeno ostvarivanja dječijeg dodatka i novčane pomoći za nezaposlene porodilje, te su pojedini kantoni za ova prava imala relativno visoke iznose, dok su drugi kantoni mogli izdvajati veoma male iznose ili čak nisu nikako izdvajali sredstva za ova prava. Pitanje diskriminatornog uređenja ostvarivanja dječijeg dodatka i novčane pomoći za nezaposlene porodilje riješeno je donošenjem federalog zakona kojim su na jasan način uređeni uvjeti za ostvarivanje i visina novčanih iznosa ovih prava.

Dakle, ukoliko član 11. stav (2) Nacrta zakona ostane ovakav, isti će izazvati diskriminaciju lica sa invaliditetom sa oštećenja organizma u visini od 60 %, 70 % i 80 % s obzirom na prebivalište, odnosno s obzirom na kanton u kojem ova lica ostvaruju pravo.

Mišljenja smo da je diskriminatorna i odredba člana 14. stav (2) Nacrta zakona koja propisuje da pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ne može ostvariti lice sa invaliditetom smješteno u ustanovu socijalne zaštite, ukoliko troškovi smještaja u cjelosti ili djelimično, padaju na teret općinskog, odnosno kantonalnog budžeta.

Naime, očigledno je u ovom slučaju načelo jednakog tretmana u ostvarivanju prava lica s invaliditetom prekršeno, jer se ništa nije promijenilo u pogledu potreba lica koja ostvaruje pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica.

Slična odredba se nalazi i u važećem Zakonu o osnovama socijalne zaštite, ali je i ista od donošenja bila predmet polemike.

Koliko je apsurdna odredba člana 14. stav (2) Nacrta zakona vidljivo je u kontekstu stava (3) istog člana. Naime, član 14. stav (3) propisuje da ako je osoba s invaliditetom smještena u ustanovu socijalne zaštite, te ako sama ili uz pomoć članova porodice, staratelja ili trećeg lica snosi troškove smještaja, tada može ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica.

Dakle, osoba koja ima članove porodice koji su sposobni da učestvuju u troškovima smještaja u ustanovi socijalne zaštite, može da ostvaruje pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica, dok osoba koja nema članova porodice i treba biti smještena u ustanovi ne može da ostvaruje ovo pravo u skladu s ovim zakonom.

Na temelju ovog proizlazi da osoba koja je pod većim rizikom još se više ugrožava nemogućnošću ostvarivanja prava. Nedovoljna sredstava koje korisnik ili članovi porodice, staratelja ili trećeg lica odnosno nepostojanje članova porodice, staratelja ili trećeg lica koji mogu učestvovati u troškovima smještaja, ne mogu biti od utjecaja na ostvarivanje ovog prava.

U vezi s Poglavljem VII Isplata novčanih naknada za priznata prava, to jest članom 21. Nacrta zakona (Izjednačavanje mogućnosti), mišljenja smo da bi za ovu odredbu više odgovoralo da bude pozicionirana u uvodnom dijelu propisa ili u općim principima glavnog dijela propisa. Naime, ova odredba govori o svrsi isplate novčane naknade i izjednačavanju mogućnosti lica s invaliditetom, te se kao takva više odnosi na opće principe, nego na direktno propisivanje prava i obaveza.

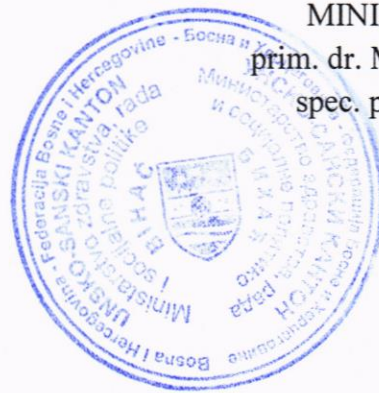
U vezi s članom 33. Nacrta zakona koji govori o poticanju saradnje sa organizacijama osoba s invaliditetom, mišljenja smo da bi i za ovu odredbu više odgovoralo da bude pozicionirana u uvodnom dijelu propisa ili u općim principima glavnog dijela propisa, a ne u poglavlju VIII Postupak ostvarivanja prava.

Dakle, Nacrtom Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške lica sa invaliditetom pojedina pitanja koja dosad nisu bila precizno regulisana, ovim propisom se jasnije definišu i preciziraju.

Međutim, po mišljenju ovog ministarstva, određena pitanja koja su i u ranijem propisu bila nedovoljno jasna, te za koja je potvrđeno da su bila diskriminatorna za pojedine korisnike, i u ovom se propisu nedovoljno definišu, odnosno ponovno se vrši diskriminacija osoba s invaliditetom. Pored toga, nameću se određene finansijske obaveze kantona u pogledu novčane i druge materijalne pomoći, te se netačno, u izjavi o fiskalnoj procjeni od 01.08.2022.godine, navodi da ovaj zakon ne donosi nove finansijske obaveze kantonima.

Imajući u vidu gore navedeno, mišljenja smo da bi Nacrt Zakona za Unsko-sanski kanton bio prihvatljiv, tek ako bi se uzele u obzir sve gore navedene primjedbe i sugestije.

Broj: 09-02-3823- /23
Bihać, 22.06.2023.godine

MINISTAR

prim. dr. Muris Halkić
spec. pulmolog

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O JEDINSTVENIM NAČELIMA I OKVIRU MATERIJALNE PODRŠKE
LICA SA INVALIDITETOM**

Sarajevo, oktobar 2022. godine

**ZAKON
O JEDINSTVENIM NAČELIMA I OKVIRU MATERIJALNE PODRŠKE
LICA SA INVALIDITETOM**

I OPĆA ODREDBA

**Član 1.
(Predmet)**

Ovim zakonom utvrđuje se definicija lica sa invaliditetom, definicija invaliditeta, jedinstvena načela, jedinstveni institucionalni model za ocjenu stepena invaliditeta, okvir i jedinstven pristup materijalne podrške lica sa invaliditetom, osnovna prava, obim i uslovi pod kojima se ostvaruju, osnovica za ta prava, finansiranje, svrha isplate novčanih naknada za priznata prava, postupak za ostvarivanje osnovnih prava, nadzor nad primjenom zakona i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih prava lica sa invaliditetom na području Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

II DEFINICIJA LICA SA INVALIDITETOM I INVALIDITETA

**Član 2.
(Definicija lica sa invaliditetom)**

- (1) Lice sa invaliditetom, u smislu ovog zakona, je lice kod kojeg postoje trajne promjene u zdravstvenom stanju, odnosno trajno oštećenje organizma koje je prouzrokovano bolešću (urođenom ili stečenom) ili povredom i koje se ne može otkloniti liječenjem ili mjerama medicinske zaštite, a koje je zbog takvog stanja u interakciji sa različitim barijerama onemogućeno, pod jednakim uslovima ravnopravno sa ostalim članovima tog društva, sudjelovati u svim segmentima života, a to su:
- a) djeca i odrasli koja su slijepa i slabovida;
 - b) gluha i nagluha;
 - c) sa poremećajima u govoru i glasu;
 - d) sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smetnjama u fizičkom razvoju;
 - e) sa smetnjama u psihičkom razvoju (lakog, umjerenog, težeg i teškog stepena);
 - f) lica sa kombinovanim smetnjama (višestruko ometena u razvoju).
- (2) Kod lica kod kojih je do promjene u fiziološkom funkcionisanju organizma (ograničenje fizioloških i psihičkih sposobnosti kao što je umanjenje snage, izdržljivosti i opterećenja, smanjenje pokretljivosti kičme i ekstremiteta, staračko smanjivanje pamćenja, specifična ograničenja vida i sluha) došlo uslijed prirodnog procesa starenja, ne utvrđuje se invaliditet, a prava po osnovu takvog stanja ova lica mogu ostvariti po kantonalnim propisima.

Član 3.
(Definicija invaliditeta)

Invaliditet može biti:

- a) mentalni (mentalna oboljenja);
- b) intelektualni (smetnje u intelektualnom razvoju i funkcionisanju);
- c) fizički (tjelesna oštećenja);
- d) senzorni (čulna oštećenja).

III JEDINSTVENA NAČELA

Član 4.
(Jedinstvena načela, nediskriminacija i rodna jednakost)

Jedinstvena načela u smislu ovog zakona su :

- a) rodna jednakost, ravnopravnost i nediskriminacija spolna, starosna, vjerska, rasna, nacionalna, etnička, socijalna, politička, te svaka druga po bilo kojoj drugoj osnovi;
- b) dostupnost i jednak tretman u ostvarivanju prava lica sa invaliditetom po ovom zakonu;
- c) pristup informacijama i odgovarajuća komunikacija korisnika i pružatelja usluga;
- d) uvažavanje urođenog dostojanstva, lične autonomije, uključujući slobodu izbora i nezavisnost lica sa invaliditetom i afirmisanje njihovih potreba i mogućnosti;
- e) razvijanje ambijenta za stvaranje jednakih mogućnosti za lica sa invaliditetom, sa posebnim osvrtom na lica sa najtežim oblicima invaliditeta;
- f) osiguranje aktivne uloge, promocije i podrške za lica sa invaliditetom u svim politikama i mjerama;
- g) osiguranje uključivanja pitanja invaliditeta u sve razvojne dokumente u zemlji, na svim nivoima organizovanja;
- h) osiguranje sektorskih mjera kojima se ta pitanja uređuju za zdrava lica, čijom bi provedbom bile stvorene mogućnosti za ravnopravno sudjelovanje lica sa invaliditetom u području obrazovanja, pristupačnosti okoliša, usluga i informacija, zdravstvene zaštite i socijalne sigurnosti, zapošljavanja i samostalnog porodičnog života, sporta i rekreacije, pristupa kulturi, pravdi, pravu na religiju i uključivanje u politički i javni život, podizanja svijesti javnosti i unapređivanje poštovanja njihovih prava.

Član 5.

(Proširenje prava prema mogućnostima kantona)

- (1) Pored prava utvrđenih ovim zakonom organi i institucije u čijoj je nadležnosti zaštita i ostvarivanje prava lica sa invaliditetom, mogu u svojim posebnim zakonima ugraditi jedinstvena načela iz ovog zakona, te utvrditi i druga prava, koja će biti u funkciji unapređenja položaja lica sa invaliditetom u društvu, u skladu sa svojim mogućnostima i njihovim potrebama.
- (2) Propisima iz stava (1) ovog člana ne mogu se izmijeniti osnovna prava materijalne podrške lica sa invaliditetom, utvrđena ovim zakonom, niti po vrsti niti po obimu.

IV JEDINSTVENI INSTITUCIONALNI MODEL ZA OCJENU STEPENA INVALIDITETA

Član 6.

(Način pribavljanja ocjene)

- (1) Procenat invaliditeta u smislu člana 3. ovog zakona, utvrđuje se na osnovu jedinstvenih pravila, kriterija i procedura, za sve osobe sa invaliditetom.
- (2) Ocjenu o procentu invaliditeta iz stava (1) ovog člana, donosi Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja (u daljem tekstu: Institut), na osnovu Pravilnika o jedinstvenim kriterijima i pravilima postupka za medicinsko vještačenje i Liste invaliditeta, koja je njegov sastavni dio.
- (3) Ocjenom se utvrđuju samo trajne, odnosno konačne promjene u zdravstvenom stanju, odnosno trajno oštećenje organizma koje je prouzrokovano bolešću (urođenom ili stečenom), povredom i koje se ne može otkloniti mjerama medicinske zaštite i rehabilitacije.
- (4) Pribavljanje ocjene medicinskog vještačenja se obavlja na zahtjev lica sa invaliditetom ili po zahtjevu nadležnog organa

V OKVIR MATERIJALNE PODRŠKE LICIMA SA INVALIDITETOM

Član 7.

(Prava lica sa invaliditetom)

- (1) Lica sa invaliditetom iz člana 2. stav (1) ovog zakona imaju slijedeća prava i to na :
 - a) ličnu invalidnina;
 - b) dodatak za njegu i pomoć od drugog lica;
 - c) ortopedski dodatak;

- d) pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;
- e) osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija);
- f) prioritetno zapošljavanje pod jednakim uslovima;
- g) novčanu i drugu materijalnu pomoć;
- h) smještaj u drugu porodicu;
- i) smještaj u ustanovu socijalne zaštite;
- j) usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
- k) kućna njega i pomoć u kući.

(2) Prava iz stava (1) tač. a), b) i c) ovog člana, ostvaruju se pod uslovima, na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom.

(3) Prava iz stava (1) tač. d), e), f) g), h), i), j), k) ovog člana, ostvaruju se u skladu sa propisima o socijalnoj zaštiti, zdravstvenom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju i socijalnoj zaštiti.

Član 8.

(Osnovni uslovi za ostvarivanje prava)

Pravo na novčane naknade za ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak po odredbama ovog zakona, mogu ostvariti lica sa invaliditetom, koja između ostalih ispunjavaju i ove uslove:

- a) kod kojih je ocjenom medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja Instituta utvrđen procenat ukupnog oštećenja organizma u visini od 90% i 100%;
- b) lica koja su državljani Bosne i Hercegovine i koja imaju prijavljeno prebivalište ili boravište na području Federacije.

Član 9.

(Gubitak prava zbog odjave prebivališta-boravišta)

Ukoliko korisnik prava odjavi prebivalište ili boravište sa područja Federacije, sva prava utvrđena pravomoćnim rješenjem mu prestaju sa datumom odjave.

Član 10.

(Mogućnost izbora povoljnijeg prava)

- (1) Pravo na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak po odredbama ovog zakona ne može koristiti lice ukoliko to pravo koristi ili može koristiti po drugim propisima (propisima o pravima boraca, civilnim žrtvama rata, propisima PIO/MIO-lična invalidnina po ovom zakonu-naknada za fizičku onesposobljenost).

(2) Ukoliko lice sa invaliditetom već koristi ova prava po nekom drugom propisu, nema mogućnost odabira da to pravo koristi po odredbama ovog zakona, iako je povoljnije.

(3) Izuzetno od stava (2) ovog člana pravo povoljnijeg izbora prava ima:

- a) lice koje koristi ili ispunjava uslove za ostvarivanje prava na mjesečno lično novčano primanje po drugom propisu, u odnosu na ličnu invalidninu po ovom propisu;
- b) lice koje će po osnovu tjelesnog oštećenja uslijed eksplozije zaostalog ratnog materijala, ispuniti uslove za ostvarivanje povoljnijeg prava po drugom propisu, u odnosu na sva prava koja koristi ili može koristiti po ovom propisu.

VI OSNOVNA PRAVA LICA SA INVALIDITETOM

Član 11.

(Zakonski minimum oštećenja organizma za ostvarivanjem svih prava)

(1) Radi ostvarivanja osnovnih prava utvrđenih ovim zakonom, lica sa invaliditetom se razvrstavaju prema utvrđenom procentu oštećenja organizma u dvije grupe i to:

- a) I grupa- lica sa invaliditetom sa 100% oštećenja organizma,
- b) II grupa-lica sa invaliditetom sa 90% oštećenja organizma.

(2) Lica sa invaliditetom kod kojih je utvrđen stepen oštećenja organizma u visini od 60%, 70% i 80% mogu ostvarivati prava iz člana 7. stav (1) tač. d), e), f), g), h) i j) ovog zakona, koja su regulisana propisima iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, zapošljavanja, te kantonalnim propisima u pogledu visine novčanih iznosa, uslova njihovog ostvarivanja i postupka za njihovim ostvarivanjem.

A. Naknada za ličnu invalidninu

Član 12.

(Utvrđivanje visine naknada za ličnu invalidninu)

(1) Lična invalidnina određuje se u mjesečnom iznosu, srazmjerno stepenu oštećenja organizma prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta.

(2) Mjesečni iznosi lične invalidnine određuju se u procentu od osnovice definisane u članu 18. ovog zakona i to:

Grupa

- a) I - lica sa invaliditetom sa 100% oštećenja organizma
- b) II - lica sa invaliditetom sa 90% oštećenja organizma.

Procenat

40%

30%

B Naknada za njegu i pomoć od drugog lica

Član 13.

(Uslovi za ostvarivanjem prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica)

- (1) Radi ostvarivanja prava na naknadu za njegu i pomoć od drugog lica, lica sa invaliditetom razvrstavaju se u dvije grupe i to:
 - a) Prva grupa – lica sa invaliditetom koja su, prema ocjeni Instituta, upućena na stalnu njegu drugog lica i ne mogu samostalno, bez pomoći druge osobe, udovoljiti svojim osnovnim životnim potrebama.
 - b) Druga grupa – lica sa invaliditetom koja, prema ocjeni Instituta, ne mogu potpuno udovoljiti svojim bitnim životnim potrebama.
- (2) U prvu grupu spadaju lica sa invaliditetom koja su zbog utvrđenog oštećenja organizma trajno vezane za postelju ili invalidska kolica i lica bez oba gornja ekstremiteta, a koje se zbog takvog stanja ne mogu samostalno kretati u stanu i izvan stana, uzimati hranu, oblačiti se i svlačiti, održavati ličnu higijenu i obavljati druge osnovne fiziološke potrebe, kao i slijepa lica čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 sa korekcijom.
- (3) U drugu grupu spadaju lica sa invaliditetom koje se ne mogu samostalno bez pomoći druge osobe kretati izvan stana radi nabavke osnovnih životnih potrepština i korištenja zdravstvene zaštite; lica sa mentalnim i intelektualnim invaliditetom koje zahtijevaju trajni podstrek i nadzor drugog lica u cilju zadovoljavanja nekih bitnih životnih potreba.

Član 14.

(Utvrđivanje visine naknada za dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i isključenje od korištenja)

- (1) Mjesečni iznos naknade za njegu i pomoć od drugog lica određuje se u procentu od osnovice iz člana 18. ovog zakona i to:

a) I grupa	100% od osnovice
b) II grupa	50% od osnovice
- (2) Pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ne može ostvariti lice sa invaliditetom smješteno u ustanovu socijalne zaštite, ukoliko troškovi smještaja u cjelosti ili djelimično, padaju na teret općinskog, odnosno kantonalnog budžeta, bez obzira na visinu participacije.
- (3) Lice sa invaliditetom koje je smješteno u ustanovu socijalne zaštite može, uz ispunjenje svih ostalih uslova predviđenih ovim zakonom, ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica ukoliko on, članovi njegove porodice, staratelj ili treće lice, u cjelosti snose troškove smještaja u ustanovi.

C Naknada za ortopedski dodatak

Član 15.

(Uslov za ostvarivanjem i utvrđivanje visine naknada za ortopedski dodatak)

- (1) Naknadu za ortopedski dodatak može ostvariti lice kod kojeg je, u skladu sa ocjenom Instituta utvrđena potreba za ovakvim vidom materijalne zaštite, a kod kojeg je došlo do amputacije najmanje jednog ekstremiteta ili teškog oštećenja funkcije ekstremiteta, slijepo lice kao i lice sa enukleacijom jednog oka, te lice sa oštećenjem sluha koje koristi slušni aparat.
- (2) Ortopedski dodatak određuje se u mjesečnom iznosu u visini od 7% od osnovice iz člana 18. ovog zakona.

Član 16.

(Ograničenje u korištenju prava zbog određenih kaznenih djela)

- (1) Prava utvrđena ovim zakonom ne može ostvarivati lice koje je pravomoćnom sudskom presudom osuđeno za krivična djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ugrožavanja ustavnog poretka i sigurnosti Bosne i Hercegovine ili Federacije i krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, zbog ratnih zločina.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana gubi pravo koje joj je u skladu sa odredbama ovog zakona, priznato prije donošenja presude.
- (3) Prestanak prava iz stava (2) ovog člana, utvrdit će prvostepeni organ posebnim rješenjem, zaključno sa danom pravomoćnosti presude.
- (4) Licu koje je ostvarilo pravo po ovom zakonu, a protiv kojeg je pokrenut krivični postupak zbog djela iz stava (1) ovog člana, ne isplaćuju se novčana primanja za vrijeme do okončanja tog postupka, o čemu prvostepeni organ donosi posebno rješenje.
- (5) Zadržana novčana primanja isplatit će se licu iz stava (4) ovog člana, ukoliko krivični postupak protiv njega bude pravomoćnom odlukom suda obustavljen, ili ako korisnik pravomoćnom presudom bude oslobođen optužbe, odnosno, ako optužba protiv njega bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda.

Član 17.

(Utjecaj sudskih presuda na korištenje prava)

- (1) Korisniku prava, osuđenom pravomoćnom sudskom presudom na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci i duže, ne pripadaju ta prava za vrijeme dok se nalazi na izdržavanju kazne.

- (2) Ako se korisnik novčanih naknada za priznata prava nalazi u pritvoru, članovima porodice koje korisnik izdržava za vrijeme trajanja pritvora, isplaćuje se polovina tih primanja. Zadržana polovina primanja isplatit će se korisniku, ako krivični postupak bude pravomoćnom odlukom suda obustavljen ili ako korisnik pravomoćnom presudom bude oslobođen optužbe, odnosno, ako optužba protiv njega bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda.

Član 18.

(Osnovica za obračun novčanih naknada)

- (1) Osnovica za obračun visine mjesečnih novčanih naknada po ovom zakonu, iznosi 80% najniže plaće u Federaciji, a visinu najniže plaće utvrđuje svojim aktima Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) u skladu sa Zakonom o radu.
- (2) Osnovica se usklađuje sa izmjenama visine najniže plaće.
- (3) Ukoliko se zbog usklađivanja osnovice mijenjaju visine novčanih naknada za priznata prava, korisnicima se neće izdavati nova rješenja, ali će im biti isplaćene naknade u skladu sa izmijenjenim iznosima.

Član 19.

(Povrat neosnovano isplaćenih sredstava)

- (1) Prava lica sa invaliditetom u skladu sa članom 7. stav (1) tač. a), b) i c) ovog zakona, su lična i neprenosiva i prestaju smrću korisnika ili prestankom postojanja zakonskih uslova za njihovim korištenjem, te se ista ne mogu nasljeđivati.
- (2) U slučaju smrti korisnika prava ili nekog drugog razloga, čije postojanje utječe na korištenje, obim i prestanak prava, zakonski nasljednici, staratelji, srodnici i punomoćnici obavezni su u roku od 15 dana od dana smrti, o toj činjenici, obavijestiti nadležni prvostepeni organ-donosioca prvostepenog rješenja, koji je rješavao o pravu umrlog podnosioca zahtjeva.
- (3) Ukoliko lica iz stava (2) ovoga člana u navedenom roku ne prijave činjenicu smrti, protiv istih će biti pokrenuti postupci povrata neopravdano isplaćenih sredstava.
- (4) Lice kojem je isplaćeno novčano primanje prema ovom Zakonu, a na koje nije imalo pravo, dužno je vratiti primljeni iznos ako je :
- a) na osnovu netačnih podataka za koje je znalo ili moralo znati da su netačni, ili je na neki drugi protivpravni način ostvarilo novčano primanje koje mu ne pripada ili je ostvarilo novčano primanje u većem iznosu od onog koje mu pripada;
 - b) ostvarilo novčano primanje zato što nije prijavilo nastale promjene koje utječu na gubitak, prestanak ili smanjenje obima nekog prava, a znalo je ili je moralo znati za te promjene;
 - c) primilo novčani iznos veći od iznosa koji mu je odobren rješenjem.

- (5) Dospjeli, a neisplaćeni iznosi novčanih primanja utvrđenih na osnovu ovog zakona, čine dio ostavinske mase i isplaćuju se nasljednicima u skladu sa odlukom nadležnog suda donesenom u ostavinskom postupku.
- (6) Ukoliko korisniku prava bude isplaćen veći iznos od pripadajućeg, povrat preisplaćenih sredstava se može vršiti i djelimičnim umanjnjem njegovih redovnih mjesečnih naknada po ovom zakonu, koje traje sve dok preisplaćeni novčani iznos ne bude vraćen.

Član 20.

(Nadležnost za isplatu i korekcija koeficijenta)

- (1) Isplate novčanih naknada za priznata prava vrši Federalno ministarstvo rada i socijalne politike po službenoj dužnosti (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (2) Novčana sredstva za isplatu za priznata prava lica sa invaliditetom se u cjelosti osiguravaju u federalnom budžetu.
- (3) Isplate mjesečnih novčanih primanja izvršit će se na osnovu planiranih sredstava za budžetsku godinu, u kojoj se vrši isplata.
- (4) Ukoliko planirana budžetska sredstva za tekuću godinu budu nedovoljna, raspoloživa sredstva dijele se iznosom potrebnim za isplatu i određuje koeficijent za mjesečna davanja, koji ostaje na snazi do rebalansa ili usvajanja novog budžeta.
- (5) Odluku o visini koeficijenta iz stava 4. ovoga člana donosi Vlada Federacije, na prijedlog nadležnog ministarstva.
- (6) Isplate mjesečnih novčanih primanja izvršene na način utvrđen stavovima 4. i 5. ovoga člana smatraju se konačnim.
- (7) U slučaju izmjene visine koeficijenta, korisnicima prava se neće izdavati nova rješenja, ali će im biti isplaćeni umanjeni korigovani novčani iznosi.

VII ISPLATA NOVČANIH NAKNADA ZA PRIZNATA PRAVA

Član 21.

(Izjednačavanje mogućnosti)

Svrha isplate novčanih naknada licima iz člana 11. stav (1) u smislu ovog zakona je naknada za izjednačavanje mogućnosti po osnovu invaliditeta, odnosno namjera države da licima sa najtežim stepenom oštećenja organizma, nadoknadi dio troškova prouzrokovan invaliditetom, radi izjednačavanja mogućnosti i omogućavanja uključenja u sve društvene tokove.

VIII POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA

Član 22.

(Nadležnost u postupku)

Postupak za rješavanje o pravima na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak u prvostepenom postupku, provode centri za socijalni rad i općinske službe socijalne zaštite sa područja Federacije, kojima su povjereni poslovi socijalne zaštite, prema mjestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahtjeva (u daljem tekstu: općinska služba), a o žalbama protiv rješenja donesenih u prvom stepenu, rješava Ministarstvo.

Član 23.

(Dokazna sredstva)

- (1) Oštećenje organizma lica sa invaliditetom, potrebu za korištenjem prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica i ortopedski dodatak, utvrđuje se na osnovu ocjene medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja Instituta.
- (2) Zahtjev Institutu za pribavljanjem ocjene medicinskog vještačenja, ne smatra se zahtjevom za ostvarivanjem prava u upravnom postupku.
- (3) Podnosilac zahtjeva, je dužan, prilikom predaje zahtjeva za ostvarivanjem prava općinskoj službi, uz ostalu potrebnu dokumentaciju, priložiti i konačan nalaz Instituta pribavljen u postupku medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja.
- (4) Osim dokaza iz stava (3) ovog člana, u spisima predmeta prije rješavanja o zahtjevu podnosioca, potrebno je pribaviti slijedeće dokumente i to :
 - a) kopiju lične karte (CIPS);
 - b) prijavu prebivališta (CIPS);
 - c) dokaz nadležnog organa da traženo pravo ne ostvaruje, odnosno ne može ostvariti po propisima o pravima boraca i članova njihovih porodica, civilnim žrtvama rata i penzijsko-invalidskom osiguranju ;
 - d) uvjerenje o državljanstvu
 - e) kopiju tekućeg računa, te ostale dokumente po zahtjevu općinske službe.

Član 24.

(Postupanje po kontrolnom pregledu)

- (1) Ukoliko je ocjenom medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja određen kontrolni pregled, rješenje ima privremeni karakter i korištenje prava po tom rješenju traje do datuma naloženog kontrolnog pregleda, pa se dalja isplata korisniku prava obustavlja.

- (2) Ako se naloženi kontrolni pregled obavi u roku koji je određen rješenjem, novim rješenjem po obavljanju kontrolnog pregleda, korisniku se prava priznaju kontinuirano.
- (3) Ukoliko korisnik ne postupi u određenom roku i ne obavi kontrolni pregled, korištenje prava mu prestaje rješenjem o prestanku prava sa datumom kontrolnog pregleda, a za nastavak korištenja prava treba podnijeti novi zahtjev za ostvarivanjem prava kod općinske službe.

Član 25.

(Postupak revizije)

- (1) Rješenje doneseno u prvostepenom postupku, kojem je podnosiocu zahtjeva priznato pravo na osnovu ovog zakona, podliježe reviziji.
- (2) Reviziju po službenoj dužnosti vrši Ministarstvo.
- (3) Revizija odlaže izvršenje rješenja.
- (4) Ako je protiv prvostepenog rješenja izjavljena žalba, o reviziji i žalbi se rješava istim rješenjem.
- (5) Ako protiv rješenja iz stava 1. ovog člana nije izjavljena žalba, prvostepeni organ koji je donio to rješenje će ga zajedno sa spisima predmeta dostaviti organu nadležnom za reviziju, u roku od osam dana nakon isteka roka za žalbu.

Član 26.

(Postupanje drugostepenog organa u revizionom postupku)

- (1) Drugostepeni organ će u postupku revizije poništiti, ili ukinuti prvostepeno rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak ili sam riješiti stvar, ako utvrdi da su u prvostepenom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka, koji bi bili od uticaja na rješavanje ili ako utvrdi da su pogrešno ocijenjeni dokazi, ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju, ili da je pogrešno primijenjen materijalni propis na osnovu kojeg je stvar riješena.
- (2) Prvostepeni organ čije je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak donosi novo rješenje.
- (3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana će se obaviti ponovni postupak revizije i na isto se može izjaviti žalba.

Član 27.

(Postupanje drugostepenog organa po izjavljenoj žalbi)

- (1) U drugostepenom postupku po žalbi, Ministarstvo će pribaviti nalaz, ocjenu i mišljenje Instituta, ako je predmet žalbe ocjena Instituta.
- (2) U postupku po izjašnjenju na pribavljeni nalaz u drugostepenom postupku, Ministarstvo može, shodno slobodnoj procjeni pribaviti, još jedan nalaz i mišljenje drugostepene ljekarske komisije o oštećenju organizma i potrebi za korištenjem prava na dodatak za njegu i pomoć drugog lica i ortopedski dodatak.

Član 28.

(Primjena propisa)

U postupku ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom, primjenjuju se propisi o upravnom postupku, izuzev u dijelu postupka koji je odredbama ovog zakona posebno uređen.

Član 29.

(Troškovi postupka i refundacija troškova)

- (1) Troškovi postupka za ostvarivanjem prava u prvom stepenu padaju na teret podnosioca zahtjeva.
- (2) Ukoliko podnosiocu zahtjeva, u skladu sa ovim zakonom, prvostepenim rješenjem budu priznata prava, ima pravo na refundaciju troškova pregleda iz sredstava kantonalnog budžeta kantona u kojem osoba ima prebivalište ili boravište u momentu podnošenja zahtjeva, po podnesenom zahtjevu za povrat.
- (3) Troškovi drugostepenog postupka padaju na teret organa koji vodi postupak.
- (4) Pod troškovima postupka u smislu ovoga člana, podrazumijevaju se isključivo troškovi pribavljanja ocjene medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja Instituta.

Član 30.

(Početak korištenja prava)

- (1) Za korisnike prava, koji ispunjavaju uslove za ostvarivanjem prava iz ovog zakona, prava će se priznati od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za priznavanjem prava općinskoj službi.
- (2) Novčana primanja utvrđena ovim zakonom isplaćuju se u mjesečnim iznosima u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.

Član 31.
(Ponovni postupak)

- (1) Na zahtjev korisnika prava ponovni postupak, u skladu sa ovim zakonom, može se pokrenuti, tek nakon isteka dvije godine od dana donošenja rješenja po kojem ostvaruje pravo.
- (2) Postupak se može pokrenuti i prije isteka ovoga roka, ukoliko se radi o novoj povredi ili bolesti pa je nastupilo pogoršanje zdravstvenog stanja, što je utvrđeno nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta, u odnosu na stanje utvrđeno ranijim nalazom Instituta.
- (3) Ukoliko je novi nalaz Instituta identičan ranijem nalazu, po zahtjevu za ostvarivanjem prava općinska služba neće donositi novo rješenje o priznavanju prava, već će odbiti zahtjev zbog neispunjavanja uslova za ostvarivanjem prava po, zahtjevu zbog pogoršanja.

Član 32.
(Evidencija korisnika i izvršenih isplata)

- (1) Nadležna općinska služba vodi evidencije o korisnicima i izvršenim isplatama, prema ovom zakonu.
- (2) Nadležna općinska služba odgovorna je za kontrolu, praćenje i evidentiranje svih promjena od utjecaja na ostvarivanje prava korisnika, a posebno u odnosu na činjenicu smrti.

Član 33.
(Poticanje saradnje sa organizacijama)

U cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite osoba sa invaliditetom, čija se prava utvrđuju ovim zakonom, nadležni organi Federacije, kantona i općina mogu ostvarivati, podržavati i poticati saradnju sa reprezentativnim organizacijama osoba sa invaliditetom.

IX NADZOR

Član 34.
(Vršenje upravnog nadzora)

- (1) Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskih propisa za njegovu provedbu vrši Ministarstvo i nadležne općinske službe u Federaciji, svako iz okvira svoje nadležnosti.
- (2) Kontrolu isplata novčanih naknada korisnicima prava vrši Ministarstvo.

- (3) Ministarstvo, u elektronskoj bazi podataka, prikuplja, obrađuje i vodi evidencije o ličnim podacima podnosioca zahtjeva i korisnika prava koji su neophodni za ostvarivanje nadležnosti utvrđenih ovim zakonom, uključujući i njihov jedinstveni matični broj.
- (4) Lični podaci iz stava (3) ovog člana, mogu se unositi u isprave kojima se rješava o pravima utvrđenim ovim zakonom.

Član 35.
(Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona, vrši nadležna federalna inspekcija po zahtjevu nadležnog organa ili po saznanju za učinjene propuste, u skladu sa svojim nadležnostima.

Član 36.
(Provedbeni propisi)

Federalni ministar rada i socijalne politike donijeti će u roku od 60 dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona, propise o načinu i postupku ostvarivanja prava prema ovom zakonu, načinu isplate novčanih primanja, načinu vođenja evidencija o korisnicima prava i izvršenim isplatama i dostavljanju izvještaja o utrošenim sredstvima prema ovom zakonu.

X PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 37.
(Prekršajne odredbe)

- (1) Novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj općinska služba ako:
- a) Korisniku protivno odredbama ovog zakona, uskrati ili ograniči prava koja mu pripadaju;
 - b) Omogući korištenje prava osobi kojoj ne pripada pravo po ovom zakonu ili joj ne pripada u tom obimu;
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u centru ili službi novčanom kaznom od 100 do 400 KM.

XI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.
(Način usklađivanja za postojeće korisnike prava)

- (1) Svim korisnicima prava uvedenim u pravo po pravomoćnim rješenjima, koji su prava ostvarili i koriste ih po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na

snagu ovog zakona, izvršiti će se u skladu sa ovim zakonom korekcije mjesečnih novčanih naknada kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka, koju vodi Ministarstvo.

(2) Korekcije će se izvršiti počev od prvog dana narednog obračunskog perioda, u odnosu na obračun koji je izvršen u mjesecu u kojem je ovaj zakon stupio na snagu.

(3) Korisnicima prava se neće donositi nova rješenja.

Član 39.

(Način isplate za nove podnosiocje zahtjeva)

Za nove podnosiocje, koji podnesu zahtjev za ostvarivanjem prava kod nadležne općinske službe, nakon stupanja na snagu ovog zakona, obračun mjesečnih novčanih naknada za priznata prava će se utvrditi po odredbama ovog zakona.

Član 40.

(Način usklađivanja, isplate i okončanja ranije započetih postupaka)

(1) Za podnosiocje zahtjeva, čiji su upravni postupci i postupci pribavljanja ocjene medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja započeti i nisu okončani do dana stupanja na snagu ovog zakona, odnosno u kojima nije doneseno rješenje u upravnom postupku, završit će se po odredbama ovog zakona.

(2) Obračun mjesečnih novčanih naknada kod priznavanja prava za lica iz stava (1) ovog člana, izvršiti će se po odredbama zakona koji je bio na snazi u vrijeme podnošenja zahtjeva pa do prvog dana narednog obračunskog perioda u odnosu na obračun koji je izvršen u mjesecu u kojem je ovaj zakon stupio na snagu, a nadalje u skladu sa odredbama ovog zakona..

Član 41 .

(Prestanak primjene zakonskih odredaba)

Danom stupanja na snagu ovog zakona, prestaje primjena odredaba člana 7. stav (2), članova 18a., 18b, 18c.,18d., 18e., 18f., 18g., 18h., 18i., 18j., 18k., 18l., 18lj., 18m., 18n.,18nj., 18o., i 18p. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/99, 54/04, 14/09, 39/06, 45/16 i 40/18).

Član 42.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“ .

**OBRAZLOŽENJE
NACRTA ZAKONA O JEDINSTVENIM NAČELIMA I OKVIRU MATERIJALNE
PODRŠKE LICA SA INVALIDITETOM**

I - USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana III.2.e/, u vezi sa članom III.3.(3). Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da, federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

Prema odredbama člana III.2.e/ i člana III.3./1/ i /2/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su zajednički nadležni za socijalnu politiku /u koju oblast spada i zaštita lica sa invaliditetom/. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III.3.(4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III.4.j)).

Prema odredbama člana V.A.20./1/d/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Važeći Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18) je pretrpio mnogo izmjena i dopuna.

U cilju realizacije zaključaka donesenih od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u proteklim periodima, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je poduzimao aktivnosti u smislu da se iz postojećeg zakona, izdvoje dijelovi zakona koji se odnose na različite oblasti iz teksta osnovnog zakona, u formi zasebnih zakona, kako je to Vlada Federacije BiH i zahtjevala.

Zakonom o zaštiti civilnih žrtava rata u Federaciji Bosne i Hercegovine, izdvojene su i dorađene odredbe iz Zakona o osnovama socijalne zaštite, isti je trenutno u zakonskoj proceduri, te će njegovim usvajanjem odredbe Zakona o osnovama socijalne zaštite biti stavljene van snage, u dijelu koji se tiče zaštite prava civilnih žrtava rata.

Zakon o osnovama socijalne zaštite i minimumu socijalne sigurnosti, trenutno se iznalaze prijedlozi pravnih rješenja koja su predmet obrade u ovom zakonu, te kad se steknu uslovi biti će sačinjen tekst posebnog zakona, koji će se uputiti u zakonsku proceduru.

Zakon o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/22), su također dijelovi iz osnovnog zakona stavljene van snage, njegovim usvajanjem.

Vlada Federacije je na svojoj 310. sjednici održanoj dana 07.04.2022. godine, donijela Zaključak V.broj: 475/2022 kojim je zadužila Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da, u roku od šest mjeseci, sačini Prednacrt zakona o jedinstvenim načelima i

okviru materijalne podrške lica sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji će uputiti u parlamentarnu proceduru. Između ostalih pitanja, razmotrit će se pitanja visine osnovice i njenog procenta za obračun novčanih naknada za prava priznata rješenjima iz upravnih postupaka. U tom posebnom zakonu, po njegovom sačinjavanju, biti će obrađena sva pitanja za osobe sa invaliditetom „neratni invalidi“. Njegovim usvajanjem i taj dio osnovnog zakona će se staviti van snage. Iz navedenih razloga je i sačinjen predmetni tekst zakona.

III - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Član 1. definiše se ukratko sadržaj predmetnog propisa u smislu da isti reguliše sva pitanja od značaja za kategoriju „neratnih invalida“, u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje prava, koja su ovim zakonom propisana.

Članom 2. i 3. po prvi put je u zakonskoj normi određena definicija invaliditeta i definicija lica sa invaliditetom, u skladu sa međunarodnim dokumentima.

Članom 4. i 5. razrađuju se jedinstvena načela, odnosno okvirno uređuju pitanja iz svih oblasti od značaja za lica sa invaliditetom, koja su djelimično uređena i trebaju biti uređena i drugim zakonima, kojima se ta pitanja uređuju za zdrave osobe. Tekstom ovog zakona se uređuje samo dio tih pitanja, koja se odnose na pružanje materijalne podrške licima sa najtežim stepenom invaliditeta, zbog utvrđenog zdravstvenog stanja organizma.

Član 6. Tokom, proteklih godina, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike je kroz donošenje sudskih presuda ukazivano da postoje nesuglasice u primjeni tada važeće Liste invaliditeta i Uputstva za primjenu iste, jer se osporavaju procedure njihovog donošenja, načini ocjene i postotci oštećenja organizma, koji su različiti za različite kategorije lica sa invaliditetom zbog uzroka njegovog nastanka. Institut za medicinsko vještačenje je po prvi put sačinio, usvojio i primjenjuje Pravilnik o jedinstvenim kriterijima i pravilima postupka medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja i Listu invaliditeta, koja je njegov sastavni dio. Isti će poštovati načela sadržana u UN Konvenciji o pravima osoba sa invaliditetom, a bazirat će se na dijelovima Liste svjetske zdravstvene organizacije (MKF), kojima se isključivo tretira invaliditet, urođeni i stečeni, nakon završenog liječenja, a primjenjivat će se prilikom donošenja ocjene medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja za sve kategorije lica sa invaliditetom. Donošenjem ovog Pravilnika i Liste, se postupilo po preporukama Komiteta za prava lica sa invaliditetom iz dokumenta. Zaključna razmatranja o inicijalnom izvještaju Bosne i Hercegovine, kojim je preporučeno da država potpisnica izradi i primjeni usklađene kriterije i postupke ocjenjivanja procenta invalidnosti za sva lica sa invaliditetom, bez obzira na uzrok nastanka invalidnosti. Tako da su novodoneseni akti Instituta za medicinsko vještačenje, osnov za sačinjavanje ocjene medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja Instituta, za osobe sa invaliditetom „neratni invalidi“.

Članom 7., 8. i 9. se utvrđuje vrsta i obim prava materijalne podrške licima sa najtežim utvrđenim stepenom oštećenja organizma (90% i 100%), te drugi uslovi koji

trebaju biti ispunjeni da bi se ta prava ostvarila, odnosno uslovi koji su smetnja za njihovim ostvarivanjem.

Član 10. Dosadašnjim zakonskim odredbama postojala je striktna zabrana korištenja bilo kojeg prava po ovom propisu, ukoliko korisnik isto pravo koristi ili može koristiti po drugom propisu, iako je za njega povoljnije. Predloženom izmjenom je za određene kategorije ostavljena mogućnost odabira povoljnijeg prava i to prvenstveno za posebnu kategoriju civilnih žrtava rata, jer se radi o posebno osjetljivoj populaciji i licima čiji bi invaliditet nastupio od zaostalog ratnog materijala. Na ovakav način pokušava se licima, koje po drugom propisu mogu ostvariti povoljnija prava, omogućnost izbora povoljnijeg prava, u odnosu na prava propisana ovim zakonom.

Članom 11., 12., 13., 14. i 15. predloženog teksta se uređuju osnovna prava na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć drugog lica i ortopedski dodatak, za lica kod kojih je utvrđen stepen oštećenja organizma u visini od 90% i 100%, te druga prava koja mogu ostvarivati osobe sa invaliditetom kod kojih je utvrđeno oštećenje organizma u visini od 60%, 70% i 80%, po drugim propisima. Po prvi put je ovakva zaštita uvedena u izmjenama zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj 14/09).

UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom je utvrđeno: „Osobe sa invaliditetom su one osobe, koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno učešće u društvu na ravnopravnoj osnovi sa drugima“. Shodno navedenoj odredbi Konvencije, zaštita po izmijenjenom i tekstu ovog Zakona, se pruža upravo ovim osobama sa invaliditetom (90% i 100%), jer je njihova komunikacija sa okolinom trajno smanjena ili onemogućena, upravo zbog utvrđenog stepena i težine invaliditeta.

UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom i Opcionim protokolom, nije određena, odnosno, nije nametnuta tj. tačno određena kategorizacija osoba sa invaliditetom za države potpisnice, odnosno koji procenat oštećenja organizma treba da postoji kod osobe sa invaliditetom da bi koristila raspoloživa prava.

Osobe sa „neratnim invaliditetom“, sa stepenom oštećenja organizma 90% i 100% ne mogu funkcionirati kao osobe bez invaliditeta, same ne mogu zadovoljavati svoje osnovne i bitne životne potrebe (lice se ne može samostalno oblačiti, svlačiti, samostalno se kretati u stanu i izvan stana, održavati ličnu higijenu, obavljati druge fiziološke potrebe, ne mogu se samostalno kretati izvan stana radi nabavke osnovnih životnih potrepština i koristiti zdravstvenu zaštitu), te im se ove novčane naknade isplaćuju isključivo kao naknada za izjednačavanje mogućnosti u pogledu njihovog funkcioniranja u društvu, zajedno sa zdravim osobama.

U pogledu zaštite osoba sa invaliditetom sa oštećenjem organizma u visini od 60%, 70% i 80%, u proteklim periodima, ocjenjivala su se stanja i bolesti, a ne invaliditet, odnosno smanjena mogućnost funkcioniranja, na način kako to predviđa UN Konvencija za prava osoba sa invaliditetom. Iz prakse je utvrđeno da taj stepen oštećenja organizma nije smetnja da te osobe zadovoljavaju svoje svakodnevne životne potrebe, zasnivaju radni odnos i rade, te da im utvrđeno stanje nije prepreka

za normalno funkcionisanje u društvu, te ne ispunjavaju obrasce iz definicije osobe sa invaliditetom iz UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Evropski sud za ljudska prava je već razmatrao predmete različitosti zaštite i visine novčanih naknada osoba sa invaliditetom, u ovisnosti od visine utvrđenog stepena oštećenja organizma, uzroku invaliditeta, različitosti visine materijalnih naknada, te zaključio slijedeće:

Država ima slobodno polje procjene u pogledu opštih pitanja ekonomske i socijalne politike, što uključuje i pitanje kako najbolje regulisati prava socijalnog osiguranja za osobe sa invaliditetom, te osigurati novčana sredstva za njihovu isplatu. Uvažavajući stavove presude Evropskog suda za ljudska prava, predloženim tekstom ovog zakona se i dalje pruža materijalna podrška licima sa oštećenjem organizma u visini od 90% i 100%, dok ostale osobe sa invaliditetom, sa utvrđenim stepenom oštećenja organizma ispod 90% mogu koristiti druga prava, utvrđena drugim federalnim, kantonalnim i drugim propisima.

Član 16. i 17. obrađuju pitanja ostvarivanja prava lica sa invaliditetom, protiv kojih je pokrenut postupak krivične odgovornosti, koja se nalaze u pritvoru ili pak na izdržavanju kazne zatvora.

Član 18. reguliše novi način određivanja osnovice, na osnovu koje se vrši obračun mjesečnih novčanih naknada za priznata prava. U trenutno važećem propisu je osnovica fiksna i iznosi 274.40 KM, bez mogućnosti mijenjanja i usklađivanja. Ovim tekstom je utvrđena nova osnovica koja će se vezivati za najnižu plaću u Federaciji BiH, koja trenutno po Uredbi Vlade Federacije BiH iznosi 543,00 KM. Predviđeno je također i njeno usklađivanje sa budućim izmjenama najniže plaće, kada se za tim utvrdi potreba.

Od strane saveza i organizacija osoba sa invaliditetom je bila inicijativa da se veže za prosječnu plaću u Federaciji BiH, uz obrazloženje poskupljenja osnovnih životnih namirnica, inflacije itd. ali ne možemo prihvatiti tu Inicijativu. Cilj zakona je osiguranje materijalne podrške, odnosno namjera države da licima sa invaliditetom sa najtežim stepenom oštećenja organizma nadoknadi dio troškova prouzrokovan invaliditetom u cilju izjednačavanja mogućnosti, a ne poboljšanje standarda, jer je to pitanje koje se uređuje drugim zakonima.

Napominjemo još jednom da je prema međunarodnim dokumentima stvar ocjene države kako će urediti pitanja naknada za osobe sa invaliditetom u skladu sa svojim mogućnostima, da li će ispostaviti bilo koji oblik sistema socijalnog osiguranja ili ne, a što uključuje i izbor vrste i iznosa naknada koje će pružiti što je ukorijenjeno u načelu solidarnosti, a ne odgovornosti, koje bi podrazumijevalo pojam pune isplate za pretrpljenu štetu, što je nešto sasvim drugačije, od ideje pružanja socijalne pomoći onima kojima je pomoć zaista potrebna.

Član 19. se bavi pitanjima postupka ostvarivanja prava, povratu neosnovano isplaćenih sredstava nakon smrti korisnika prava, odnosno nekog drugog razloga koji utječe na njegovo korištenje, a isplata novčanih naknada je vršena za periode koji nisu pokriveni rješenjem organa uprave.

Član 20. Ova odredba o nadležnosti je preuzeta iz osnovnog teksta zakona. Također je predviđeno eventualno smanjivanje koeficijenta, ukoliko raspoloživa sredstva u federalnom budžetu za isplatu ovih naknada budu nedovoljna.

Član 21. Materijalne naknade predviđene ovim zakonom za osobe sa oštećenjem organizma u visini od 90% i 100% se smatraju isključivo naknadama za izjednačavanje mogućnosti, čime se na određeni način zadovoljava obaveza po UN Konvenciji o pravima osoba sa invaliditetom.

Članom 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., i 31. obrađuju se pitanja postupka za ostvarivanjem prava, odnosno pitanja postupka od značaja, koja se trebaju primarno primjenjivati po odredbama ovog zakona, a supsidijarno će se primjenjivati Zakon o upravnom postupku. Ovakvo uređenje ovih pitanja je preuzeto iz teksta osnovnog zakona.

Članom 32., 33., 34. i 35. uređuje se upravni i inspekcijski nadzor .

Članom 36. predviđena je obaveza da ministar donese eventualne provedbene propise i nedostajuće podzakonske propise.

Članom 37. određene su kazne za učinjene prekršaje općinskih službi i odgovornih lica u općinskim službama.

Član 38., 39. i 40. uređuje prelazne i završne odredbe, i način korekcije novčanih iznosa i isplate po odredbama ovog zakona za tri kategorije lica sa invaliditetom. Postojeći korisnici prava (njih oko 43.000), novi korisnici, i podnosioci zahtjeva na koje se trebaju primjeniti propisi koji su bili na snazi do primjene ovog zakona, i odredbe ovog zakona. Iz razloga ekonomičnosti, nedostatka novčanih sredstava i kadrovske kapacitiranosti svim licima sa invaliditetom se neće donositi nova rješenja.

Član 41. i 42. Stupanjem na snagu ovog zakona, svi dijelovi iz osnovnog Zakona o zaštiti osoba sa invaliditetom, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, koji se odnose na pitanja „neratnih invalida“ se stavljaju van snage. Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja.

IV - USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

U pogledu obaveze koja se odnosi na usklađivanje predmetnog Zakona sa pravnom stečevinom Evropske unije, ističemo da je analizom primarnih, sekundarnih te ostalih izvora prava EU, utvrđeno da ne postoje mjerodavne odredbe sa kojima bi se vršilo usklađivanje.

V-FINANSIJSKE IMPLIKACIJE

Provođenje ovog zakona zahtjevaće dodatna finansijska izdvajanja iz federalnog budžeta.

Pokazatelji na osnovu kojih je vršen obračun pretpostavljene cijene koštanja zakona su:

Cijena zakona:

- postojećih korisnika je oko 43.000 (broj je varijabilan smanjuje se zbog prestanka postojanja zakonskih uslova za korištenjem prava ili se povećava zbog uvođenja u pravo novih korisnika).
 - nova osnovica je 434,40 KM
 - Lična invalidnina I i II grupe po novoj osnovici, uz preuzeti procenat od osnovice za obračun iz starog zakona u visini od 40% od osnovice za prvu grupu lične invalidnine i 30% od osnovice za drugu grupu iznosila bi 173,80 KM i 130,30 KM
 - Dodatak za njegu i pomoć I i II grupe po novoj osnovici uz preuzeti procenat od osnovice za obračun iz starog zakona i to 100% za prvu grupu i 50% od osnovice za drugu grupu iznosio bi 434,40 KM i 217,20 KM.
 - Ortopedski dodatak po novoj osnovici uz preuzeti procenat od osnovice za obračun iz starog zakona u visini od 7% iznosio bi 30,40 KM.
- Uzimajući u obzir broj korisnika, izmijenjenu osnovicu, zadržane procenat od osnovice za provođenje ovog zakona je potrebno osigurati oko 260.000.000,00 KM, odnosno dodatnih cca.118.000.000,00 KM, na godišnjem nivou, od onih koji se redovno osiguravaju u federalnom budžetu za isplatu tih naknada.

811000	Kapitalni prihodi od prodaje stalnih sredstava																			
813000	Prihodi od finansirane imovine																			
814000	Prihodi od dugoternog zaduživanja																			
815000	Prihodi od kratkoternog zaduživanja																			
UKUPNO PRIHODI I PRIMCI																				

3.2. Rashodi i izdaci budžeta

KOD	NAZIV	TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1						TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2						
		Priloga	Klasifikacijski kodovi	Ostali izvori	Ukupno sredstva	Planirane sredstva iz budžeta	Ukupna sredstva iz ostalih izvora	Priloga	Klasifikacijski kodovi	Ostali izvori	Ukupno sredstva	Planirane sredstva iz budžeta	Ukupna sredstva iz ostalih izvora	Priloga	Klasifikacijski kodovi	Ostali izvori	Ukupno sredstva	Planirane sredstva iz budžeta	Ukupna sredstva iz ostalih izvora	
																				1
611000	Plaće i ostali troškovi zaposlenih																			
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi																			
613000	Izdaci za materijal, priručnike i usluge																			
614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi																			
615000	Kapitalni transferi																			
616000	Izdaci za kamate																			
618000	Rashodi od internih transakcija																			
621000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava																			
622000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU																			
623000	Izdaci za opiate dugova																			
UKUPNO RASHODI I IZDACI																				
FISKALNI EFEKT PROPISA																				

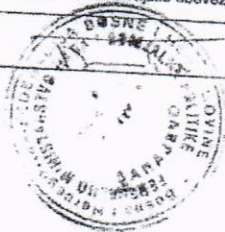
3.3. Obrazloženje promjena u prihodima i primicima, te rashodima i izdacima

Predviđeni troškovi namijenjeni su financiranju osnovnih prava osoba sa invaliditetom, koji se u cjelosti financiraju iz budžeta Federacije BiH. Od 2009. godine nisu se mijenjali iznosi za ostvarena prava ove populacije, dok su se za drugo skupine invalidnih lica koje su proizašle iz rata naknade više puta usklađivale na više iznose. Naknade osoba sa invaliditetom su višestruko niže za isti stupanj tjelesnoga ili mentalnoga oštećenja organizma, u odnosu na RVI i CZR, pa je i to jedan od razloga za donošenje ovog zakona.

D 4. Promjena broja zaposlenih

PERIOD	SISTEMATIZOVANO			PLANIRANO BUDŽETOM			TRENUTNO STANJE			POTREBNO		
	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Planirano stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Planirano stanje (n)	n+1	n+2
Rukovodno službenici i najvišici												
Službenici i najvišerazrednici												
Volonteri												
UKUPNO												
Obrazloženje												

5. Potencijalne obaveze za budžet	
NAZIV	
Garancije	
Ostalo	
E 6. Fiskalni efekt na druge nivoe vlasti	
NAZIV	Trošak
Budžet BiH, vanbudžetski fondovi i korisnici	
Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, Federálni vanbudžetski fondovi i korisnici	
Budžet kantona, vanbudžetski fondovi i korisnici	Zakon ne donosi nove finansijske obaveze kantonima niti vanbudžetskim fondovima.
Budžet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	
Jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi)	Zakon također ne iziskuje nove finansijske obaveze za budžete opština niti gradova.
F 7. Pečat i potpis odgovornog lica obrađivača propisa	
Mjesto i datum	, 01-08-2022

Na osnovu člana 3. e) i člana 4. Poglavlja IV. Ustava Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“ broj 5/01 i 11/04), a u vezi sa članom 96. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“ broj 9/17 i 11/21), na prijedlog Vlade Unsko-sanskog kantona, Skupština Unsko-sanskog kantona na sjednici održanoj _____ 2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Skupština Unsko-sanskog kantona prihvata mišljenje Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike na Nacrt Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osobama sa invaliditetom.

II

Mišljenje iz tačke I ovog Zaključka čini sastavni dio ovog Zaključka i isto se prosljeđuje Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine radi upućivanja u daljnju proceduru.

III

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj:
Bihać, _____ 2023. godine

Predsjedavajući Skupštine
Skupštine Unsko-sanskog kantona
Jasmin Musić, mr. politologije